

EL BALNEARI

DE LA FONT PICANT

Treball de recerca ESO 1
Ainhoa Arboleas & Anna de Ribot

ÍNDEX

1. Introducció	3
2. La llegenda de la vaca que descobrí l'aigua picant	3
3. Doctor Gravalosa	3
4. Balneari	3
5. Per què es construeix un balneari a Sant Hilari Sacalm	4
6. Què suposà el Balneari per a la nostra població	5
7. Fonts	5
7.1 Font de Sant Josep	
7.2 Font de Santa Escolàstica	
7.3 Font de Santa Teresa	
8. Font del marquès	6
9. Despatx de l'aigua	7
10. El llac i la presa	7
11. El pou de glaç	8
12. La carretera del Balneari	8
13. Hispano Hilarienca	8
14. Creixement urbanístic	9
15. Personatges que venien	9
16. Conclusió	9
17. Bibliografia	10

1. Introducció

En aquest treball farem un recorregut a través del temps per poder conèixer una part més de la història de la nostra vila. Intentarem explicar els orígens del Balneari de la Font Picant i la seva història fins a l'actualitat, així com, la repercussió que va tenir sobre els habitants i el poble de St. Hilari Sacalm.

2. La llegenda de la vaca que descobrí l'aigua picant

Diuen que una vaca descobrí l'aigua picant. Un pagès de Montsolís, descobrí en el seu ramat una vaca molt malalta. Després de fer moltes proves, descobriren que tenia mal als ronyons. La vaca, un matí, va trobar-se gairebé guarida. S'adonaren que bevia d'un petit regueró. Al tastar l'aigua, es va adonar que picava i per analitzar-la cap mitjà s'escatimava i es trobà que era radioactiva. El doctor Gravalosa va dir que aquella aigua era la bicoca.

3. Doctor Gravalosa

El Dr. Josep Gravalosa va néixer a Vilanova de Sau i durant anys exercí de metge a Sant Hilari i va publicar, a l'any 1779, una memòria manuscrita que, per primera vegada s'aconsellen prendre les aigües de Sant Hilari per tal d'ajudar en els tractaments de bufeta i de ronyó. A partir d'aquí, es pot dir que va començar un procés imparable de la divulgació i coneixement d'aquelles aigües que brollaven en el municipi, fins el punt que avui no tan sols són conegudes les seves propietats sinó l'ús terapèutic que se'n fan en els balnearis i producció industrial de plantes embotelladores. En honor al doctor Gravalosa, es va donar nom a una plaça del centre del poble.

4. Balneari

És construït l'any 1880 per August Font, arquitecte amb altres obres importants com: el Palau de les Belles Arts a Barcelona i la Plaça de Toros de Barcelona i reformes com el castell de can Feu a Sabadell. Aquesta edificació no va tenir l'acollida que s'esperava i s'inicià la construcció de l'edifici actual, més gran i amb més comoditats, que s'inaugurà el 1895. Va ser construït per August Font, arquitecte amb altres obres importants com: El Palau de les Belles Arts de Barcelona, La Plaça de Toros de Les Arenes de Barcelona i reformes del castell de Can Feu de Sabadell. Va funcionar com a balneari fins l'any 1936 aprofitant l'agua mineromedicinal de les seves fonts,

de les quals brolla aigua bicarbonatada i ferruginosa, indicada sobretot per a la litiasi renal. D'ençà de la Guerra Civil ja no s'obrí mai més com a balneari. Es coneixia com a Hotel Martín,

pel nom del seu director, Martí Pagès. Aquest va llogar el Balneari a D. Josep Saleta, que fou qui va fer la inversió i va decidir explotar-ne les aigües. L'amo del Hotel Martín de Barcelona venia a l'estiu a Sant Hilari i era el responsable de la cuina del Balneari. L'any 1911 va passar a mans de la família de Ribot per herència de Na Teresa Saleta i Denoguer.

La Font Picant pertany a la família Ribot, de Sant Hilari Sacalm, des de l'any 1902.

5. Per què es construeix un balneari a Sant Hilari

El Dr. Gravalosa va confirmar les propietats curatives. Llavors com que es parlava molt d'aquelles aigües i la medicina era precària igual que la cirurgia i la inexistència dels antibiòtics, es va construir el balneari per poder-ne servir als més necessitats, i va tenir molt d'èxit. Moltíssima gent rica hi anava, encara que no necessités prendre aquelles aigües curatives.

6. Què suposà el balneari per a la nostra població?

L'obertura d'un balneari tan a prop de Sant Hilari va significar un gran avenç per al poble, ja que a finals del segle XIX – principis del XX, es va posar de moda entre la burgesia catalana freqüentar aquests tipus d'establiments durant la temporada d'estiu per tal de poder viatjar, aprofitant l'excusa de guarir-se de les seves malalties (és clar que per ells curar-se era important, però també ho era poder estiuejar i passars-ho bé).

Degut a aquesta gran afluència de gent que acudia a l'Hotel Martín durant l'estiu, Sant Hilari va ser considerada la primera vila d'estiueig de Catalunya. Aquesta situació va revolucionar l'economia del poble, que fins llavors estava basada en els treballs al camp i en l'explotació forestal.

7. Les diferents fonts

7.1 Font de Sant Josep

La Font de St. Josep coneguda popularment com la Font Picant, va ser la primera L'aigua d'aquesta font ajudava a dissoldre les pedres de ronyó. El Dr. Gra-

valosa, la va donar a conèixer l'any 1779. L'actual construcció de la font és de l'any 1927 i la va fer un arquitecte modernista, Josep Ma Pericas. A sobre la font hi podem llegir "Benedicte fontes Domini", beneïu les aigües del Senyor. També hi podem veure unes petites cavitats amb uns números gravats que corresponen als números de les habitacions de l'Hotel (cada hoste podia deixar-hi el seu got). Abans d'aquesta construcció de pedra n'hi havia hagut una altra. Era de fusta i es va cobrir amb una marquesina de ferro per tal que els clients s'hi poguessin aixoplugar, però un fort aiguat, el de Sant Ramón, l'any 1926 se la va endur riera avall.

7.2 Font de Santa Escolàstica

La font de Sta. Escolàstica va ser descoberta l'any 1877. Queda recollida per una petita cavitat, i la seva aigua conté moltes sals minerals. Si posem aigua en un got veiem com les sals es dipositen al fons i semblen pedretes.

7.3 Font de Santa Teresa

Construïda per Josep Busquets igual que la font de Santa Escolàstica, va ser coneguda l'any 1877. Inicialment, es va fer una construcció molt semblant a una cova i posteriorment, al 1915 es va construir la caseta que encara ara trobem.

8. Despatx de l'aigua

Al 1923, la família Ribot va encarregar un projecte a

l'arquitecte Josep Mª Pericas. Aquest consistia en la construcció d'un edifici de pedra, ubicat al carrer Valls,

on la família Ribot tenia la intenció d'obrir l'establiment

perquè la gent que s'estacionés al poble, no hagués d'anar sempre fins al Balneari. El sostre del despatx estava recobert per unes rajoles de ceràmica de color verdós. Es va ubicar en aquesta casa una sala de portes obertes on tots els

estiuejants podien anar a prendre-hi les aigües i facilitant-los així el tractament al mateix poble i no haver-se de desplaçar.

9. El llac i la presa

El Balneari necessitava molta electricitat i es va decidir construir una presa i així es fabricava la seva pròpia electricitat. Des d'allà, com que en sobrava la portaven al poble perquè no n'hi havia.

10. Pou de glaç

El pou té una forma cilíndrica, i encara conserva la seva estructura. Té una obertura i està cobert amb una volta de rajol. Des de la construcció del balneari a finals del segle XIX anà destinat en bona part al consum propi. Servia per conservar els aliments, és a dir, feia de nevera. També en treien gel.

11. La carretera del balneari de la font picant

Com que el balneari tenia molt d'èxit, es va construir una carretera asfaltada per poder-hi arribar amb més facilitat. Des de Barcelona s'agafava el tren fins a Hostalric, allà s'agafaven unes tartanes fins a Sant Hilari Sacalm.

12. Hispano Hilarienca

El poble de Sant Hilari tenia cavalls i ases que amb sellons portaven la gent a la Font Picant perquè només hi havia un camí. Més endavant s'obrí la carretera i ja hi arribaven tartanes i altres tipus de carruatges. Aquests mateixos faran arribar amb cavalleries la gent a Sant Hilari des de les estacions de Vic i Hostalric.

El dia 5 de Juliol de 1909 arribava a Sant Hilari el primer dels automòbils que la Hispano-Suissa havia de lliurar per fer el trajecte Hostalric – Sant Hilari a l'Hispano Hilarienca.

13. Creixement urbanístic

Gràcies a l'èxit del balneari es van haver de construir hotels, fondes, botigues... Entre ells trobem l'Hotel Suizo, l'Hotel Oriental, l'Hotel d'Espanya, o l'Hotel Fauria. També van sorgir algunes fondes, entre elles, la de Pascual Portabella, la de Can Brugués, la Fonda Rita...

14. Personatges que venien

Aquest desenvolupament del poble i de gran esplendor com a vila d'estiueig va fer que alguns personatges il·lustres visitessin el balneari, entre ells, els president Manuel Azaña, l'escriptor modernista Santiago Rusiñol o el pintor, també modernista, Ramon Casas, entre molts altres, i va durar fins als anys 70.

15. Conclusió

Podem dir que el Balneari de la Font Picant ha estat una part molt important en la història del poble de Sant Hilari Sacalm. El descobriment per casualitat de les propietats curatives de les seves fonts i la seva posterior explotació com a balneari va fer que el poble es conegués arreu i molta gent acudís a gaudir del balneari. Aquest fet, va provocar un gran avenç per al poble.

16. Bibliografia

1- Wikipedia

2- Llibre: Serradesanferm Valls, Angel (Sant Hilari Sacalm: imatges de la primera meitat del segle)

3- Llibre de memòria del Balneari.

Amb la col·laboració de Josep Maria de Ribot Mundet i Eduard de Ribot Porta